

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС-54670	06-2022

ДО СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ОТГОВОРИ

от

Елена Стойнова Чернева - кандидат за заемане на длъжността "Административен ръководител - председател на Административен съд-Силистра" на поставени въпроси от Българския институт за правни инициативи, чрез неговия директор Биляна Гяурова - Вегертседер, с писмо с вх. № 5467 / 31. 05. 2022 г. на ВСС

Уважаеми членове на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, уважаема г-жо Гяурова-Вегертседер,

Във връзка със зададените към мен въпроси изразявам следното становище:

1. Какво е Вашето мнение за течащата в публичното пространство дискуссия за промени в Конституцията на Република България в частта за съдебната власт? Какъв е релевантният начин да се чуе мнението на магистратите в този процес?

Отговор: Очевидно е, че идеята за промени в Конституцията набира все по-голяма популярност, тъй като почти всички политически партии, които участваха в проведените през 2021 г. трикратни парламентарни избори, бяха развили идеи в тази насока. Следващата стъпка, която беше предприета, беше създаването на Временна комисия за промени в Конституцията още през м. февруари 2022 г. с цел обсъждане на промени в основния закон, както и подготовка на предложения за промени. До момента обаче комисията не е провеждала заседания.

Намирам, че релевантният начин да се чуе мнението на магистратите в този процес се съдържа в правомощията по ЗСВ, които имат пленумът на ВСС, както и пленумите на ВКС и ВАС, а също и общите събрания на съдиите във всички съдилища да дават становища по законопроекта, които се отнасят до дейността им. Тоест, за да се даде мнението на магистратите по легитимен начин, е необходимо да се постигне консенсус между политическите сили относно необходимостта от конкретна промяна на Конституцията, който да

намери израз в изготвянето на законопроект, по който да бъдат дадени съответните становище и препоръки.

2. Т.нар. "реформа на съдебната карта" е в застой. Считате ли, че при евентуално нейно възстановяване, като част от нея може да бъде приложена концепцията за обществения съд?

Отговор: Доколкото съм запозната с концепцията за обществения съд, намирам, че същата е приложима към разрешаването на казуси от наказателно, семейно и имуществено естество. Не ми е известно тази концепция да има отношение към административното правосъдие, в каквата област е длъжността, за която кандидатствам. Все пак, въвеждането на структури, подобни на тези на общностните съдебни центрове в САЩ, които са вид специализирани съдилища, е въпрос на законодателно решение, което следва да бъде внимателно анализирано, предвид установената в страната практика последиците от определено неправомерно поведение да бъдат преодолявани с предоставянето на социални услуги или включване в съответните програми за превенция, защита или превъзпитание, финансирани от държавата и провеждани от юридически лица с нестопанска цел.

3. Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделни съдебни райони. Какви са вашите виждания за въвеждане на инструменти (от нормативен и организационен характер) за постигане на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните магистрати.

Отговор: Считам, че проблемът с натовареността може да се разглежда в няколко аспекта - различна натовареност между еднакви по степен съдилища; различна натовареност между съдилища от различна степен; различна натовареност на отделните съдии в определен съд.

Както в повечето случаи, преодоляването на неравномерната натовареност би могло да се извърши посредством комплекс от мерки. Популярна напоследък е идеята за централизирано разпределение и електронна обработка на заповедните производства. Намирам, че това в голяма степен би облекчило съдиите от по-натоварените големи съдилища, но за осъществяването на проекта са необходими както промени в ГПК, така и разработване и въвеждане на съответния модул в ЕИСС. Считам, че ако решението се окаже удачно, в последствие идеята може да се развие и по отношение на частните жалби по граждански и търговски дела, както и за обезпечението на бъдещи иски.

Като фактор, увеличаващ индивидуалната натовареност на работещите в конкретна институция магистрати, се явява недостатъчната кадрова обезпеченост - наличието на свободни съдийски щатове или командироването на магистрати. Преодоляването на този проблем е изцяло в прерогативите на

ВСС. Вероятно е необходима промяна на сега действащата тромава система за атестиране на магистратите, която е предпоставка за участие в обявен конкурс и поради която вътрешните конкурси продължават с години. По мое мнение би могъл да се промени начинът и честотата на обявяване на конкурси, тъй като изхождайки от собствения си опит на районен съдия смятам, че възможността за участие в конкурс за повишаване в длъжност веднъж на десет години е твърде демотивираща.

Необходимо е да се установи и обективен измерител на действителната натовареност на магистратите. Понастоящем изчисляването на натовареността на административните съдии се извършва по Правилата за оценка на натовареност на съдиите посредством СИНС. Макар и с недостатъци, тази система дава далеч по-обективни данни за натовареността в сравнение с използването на критерия „брой дела, разгледани от един съдия“, без съблюдаване на предмета и сложността на производствата. Убедена съм, че за усъвършенстването на ПОНС е необходимо провеждането на ново проучване между съдиите относно необходимото време за разглеждането на отделните видове дела.

4. Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса - смятате ли, че разликата между възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т. нар. "трима големи"?

Отговор: В чл. 218 и следващите на ЗСВ са разписани правилата, по които се формира основното месечно възнаграждение на различните нива магистрати. В ал. 1 от посочената разпоредба е определено най-високото възнаграждение в съдебната система - на председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, главния прокурор и директора на Националната следствена служба, които получават основно месечно възнаграждение, равно на 90 на сто от възнаграждението на председателя на Конституционния съд. В ал. 2 се определя основното месечно възнаграждение за най-ниската съдийска, прокурорска и следователска длъжност, което е в размер на удвоената средномесечна заплата на заетите лица в бюджетната сфера съгласно данните на Националния статистически институт. Възнагражденията за останалите длъжности в органите на съдебната власт се определят от пленума на Висшия съдебен съвет съгласно ал. 3 на същия член, като в тази връзка пленумът приема таблица № 1 за определяне на максималните основни месечни заплати на съдии, прокурори и следователи.

При прилагането на равен процент на увеличение на възнагражденията на всички нива в съдебната система по Таблица № 1 се стига до разширяване на т. нар. „ножица“ – разликата между най-високите и най-ниските възнаграждения, която към настоящия момент е почти двойна и несъмнено

може да провокира усещане за недооцененост на положените усилия от магистратите от по-долните нива.

През м. февруари 2022 г. от страна на ВСС беше проведено неформално допитване до магистратите, като им бяха представени три модела за формиране на възнагражденията. По мое мнение най-справедлив беше предложеният Модел 1, предвиждащ определяне на четиристепенна форма на възнагражденията на магистратите, като размерът на всяка от степените е фиксиран като процент от възнаграждението на магистрат във ВКС/ВАС/ВКП/ВАП/НСлС; към този размер следваше да се прибавят и добавките за ранг и прослужено време. Въвеждането на конкретен модел обаче е въпрос на съответни действия от страна на ВСС, извършени след внимателен експертен анализ.

5. Какво е вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата?

Отговор: Единната информационна система на съдилищата беше въведена малко след командироването ми в Административен съд-Силистра, поради което нямам лични впечатления от работата с нея. Според отзивите на колегите от общите съдилища ЕИСС е била въведена без предвиждането на достатъчно време за обучение и адаптация на съдии и служители, което в началото е създавало големи затруднения. Понастоящем, след усъвършенстване и доработване на системата, както и след установяването на навици и умения за работа с нея, се разкриват ползите и улесненията от въвеждането ѝ. Считам, че внедряването на ЕИСС и нейното подобряване в процеса на работа са предпоставка за реалното въвеждане на електронно правосъдие.

6. На стр. 11 от концепцията си казвате, че основна задача на административния ръководител следва да бъде обезпечаването на оптимални условия за работа на магистратите и съдебните служители, както и запазването на спокойна и ведра работна среда, в която всеки би могъл да реализира личния си потенциал". Предвид това, че съдът е в голяма степен формална институция, какви са мерките, които Вие използвате, за да създадете спокойна и ведра работна среда и какво е значението на честите общи събрания, за които споделяте, че провеждате, за постигането на тази задача?

Отговор: Намирам, че личността на председателя и начинът му на справяне с възникващите в хода на работата проблеми до голяма степен рефлектират върху работната атмосфера и до установяване на спокойни и разумни отношения на работното място. При работата в колектив, какъвто несъмнено е съдът, човешките взаимоотношения винаги са фактор, влияещ на качеството на изпълнение на служебните задължения, който не може да бъде пренебрегнат и за който следва да се съблюдава.

Що се касае до провеждането на общи събрания на съдиите, същите имат по-скоро значение за решаването на въпроси от професионално естество-обсъждането на резултатите на върнатите от институционален контрол дела, уеднаквяване на практика по дела, по които съдът е касационна инстанция, а също и обсъждане на въпросите от компетентността на общото събрание, съгласно чл. 92, ал. 2 ЗСВ. Поради малкия персонален състав на съда и добрите отношения не съществува професионален въпрос, който да не може да бъде повдигнат за обсъждане и който да не получи необходимото внимание.

7. На стр. 12 обсъждате възможностите за реакция на административния ръководител в ситуация, в която към съдия се отправят атаки от другите власти или медиите. Възниквала ли е такава ситуация в предходния Ви мандат, т.е. имате ли практически опит с този проблем и ако да - в какво се е изразявала реакцията Ви?

Отговор: До момента не съм била ангажирана с комуникация с медиите по повод работата на съда. В качеството ми на съдия – докладчик по определени дела, по които има медиен интерес, не съм си позволявала да правя коментари по същество, но винаги съм се отнасяла към медиите с необходимото внимание, съзнавайки, че поведението ми би рефлектирало върху авторитета на съда. В тази връзка съм осигурявала възможност за достъп на журналисти в съдебната зала и ако е било необходимо, предварително съм разяснявала процедурни въпроси, свързани с конкретния казус. В резултат на това отразяването на работата на съда по делото в медиите никога не е било в неблагоприятна светлина.

<https://dariknews.bg/novini/bylgariia/samotna-majka-v-bitka-s-dyrzhavata-za-bebeto-si-665732>

<https://www.kvorum-silistra.info/news/2095>

http://melody-news.blogspot.com/2011/03/blog-post_8135.html

03. 06. 2022 г.

С уважение:

(Елена Чернева)